

RP 42/2001 rd

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av överenskommelsen med Makedonien om främjande av och skydd för investeringar samt med förslag till lag om ikraftträdande av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen godkänner den med Makedonien den 25 januari 2001 undertecknade överenskommelsen om främjande av och skydd för investeringar samt ett förslag till lag om ikraftträdande. Syftet med överenskommelsen är att främja och intensiviera det ekonomiska samarbetet med Makedonien samt att göra i synnerhet de rättsliga grunderna i fråga om investeringar mellan länderna klarare. Genom överenskommelsen vill man garantera gynnsamma villkor för investeringar som görs i det ena avtalsslutande landet av den andra avtalsslutande partens medborgare och före-

tag samt erkänna behovet av att skydda investeringarna.

Överenskommelsen träder i kraft trettio dagar efter den dag då de avtalsslutande parterna har meddelat varandra att de konstitutionella villkoren för ikraftträdandet har uppfyllts. I propositionen ingår ett förslag till lag om ikraftträdande av vissa bestämmelser i överenskommelsen vilka hör till området för lagstiftningen. Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid en av republikens president genom förordning fastställd tidpunkt samtidigt som överenskommelsen träder i kraft.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

Makedonien var ett av de fattigaste områdena i det forna Jugoslavien och landet är nu inne i ett övergångsskede. Makedonien fick järn- och stålindustri, textilproduktion och livsmedelsindustri i arv av det forna Jugoslavien. Fastän Makedonien lyckades hålla sig utanför konflikterna, innebar splittringen av det forna Jugoslavien att förbindelsen till viktiga handelspartners bröts. FN:s blockad av Förbundsrepubliken Jugoslavien samt den handelsblockad som verkställdes av Grekland till följd av Makedoniens namn medförde i tiderna stora förluster för Makedoniens ekonomi. Krisen i Kosovo med sina flyktingar innebar nya förluster. Å andra sidan har de utländska trupper som kom i samband med kriget i Kosovo samt Kosovos allt livligare handelsutbyte inverkat positivt på Makedoniens utrikeshandel, som har uppvisat underskott under hela självständighetstiden, och Makedonien har varit föremål för rikligt med hjälp från utlandet. De nödvändiga strukturella förnyelser som verkställdes med hjälp av internationella finansieringsinstitut har koncentrerats till jordbruksreformen, företagens strukturförändringar och utvecklandet av banksektorn. De resultat som hittills uppnåtts har emellertid släpat efter de mål som uppställdes till följd av att många viktiga privatiserings- och strukturförändringsprogram har fördröjts. Internationella valutafonden och världsbanken har uppställt villkor för sitt stöd och kräver att de statliga företag som går med förlust skall privatiseras. Framsteg gjordes redan i slutet av år 2000 och privatiseringsprocessen blir även snabbare på grund av revideringen av privatiseringslagen från år 1993.

Liberaliseringen av Makedoniens investeringspolitik inleddes år 1993 genom ikraftträdandet av lagen om utländska investeringar. År 1996 godkändes lagen om kommersiella företag och grundades ett ämbetsverk för främjande av investeringar, vilket underlyder utvecklingsministeriet. De utländska investeringarna har trots detta stannat på en låg nivå. I synnerhet banksystemet, ägande-

rättslagstiftningen och skattesystemet måste förnyas och därtill måste åtgärderna mot mutor och korruption effektiveras för att målen skall uppnås. Österrike, Slovenien, Schweiz, Grekland och Tyskland har varit de viktigaste investerarländerna. Investerarna har varit mest intresserade av telekommunikationssektorn och energiproduktionen. Grekland har gjort betydande investeringar i Makedoniens banksektor. Pakten om stabiliteten i Sydosteuropa har för sin del ökat intresset för Makedonien. Ett av stabilitetspaktens centrala mål är att skapa en gynnsam investeringsatmosfär i området och för de länder i området som omfattas av pakten har ett omfattande program godkänts för förbättrande av investeringsförhållandena. Ett sätt att främja investeringar anses vara bilaterala avtal om investeringskydd mellan länderna i området och övriga stabilitetspaktsländer, och i programmet rekommenderas att dylika avtal ingås. Makedonien har gällande överenskommelser om skydd för investeringar med 27 länder, av vilka 23 är OECD-länder.

Basen för EU:s politik i Väst-Balkan är stabiliserings- och associeringsprocessen (Stabilisation and Association Process, SAP). Processen utgör kärnan i EU:s verksamhet i pakten om stabiliteten i Sydosteuropa. Processen täcker det ekonomiska biståndet och finansieringsbiståndet, den politiska dialogen, utvecklandet av handelsförhållandena tillsammans med länderna i området och mellan dem, tillnärmningen av lagstiftningen samt samarbetet inom andra sektorer, såsom i interna och juridiska frågor. Makedonien har av länderna i Väst-Balkan kommit längst i denna process. Makedoniens stabiliserings- och associeringsavtal paraferades vid toppmötet i Zagreb mellan EU och Väst-Balkan i november 2000 och avsikten är att det skall undertecknas under vårens lopp år 2001. Makedoniens handel med EU har ökat redan i och med de avtal om ensidigt frigörande av handeln som föregått stabiliserings- och associeringsavtalet.

Finlands handel med Makedonien har varit obetydlig. Exporten, som år 1999 uppgick till 36,5 milj. mk, har främst omfattat maskiner

och olika slags anläggningar och importen, som år 1999 uppgick till 5,2 milj. mk, främst järn- och stålprodukter.

Finländska företags prioriteringsområden i Makedonien, liksom på hela det forna Jugoslavians område, är energiförsörjnings-, miljö- och datakommunikationsprojekt. Finländska företag har ännu inga investeringar i Makedonien. Det anses dock vara motiverat att redan i detta skede ingå ett avtal om skydd för investeringar med beaktande av ovan nämnda mål för att förbättra landets investeringsatmosfär.

Sedan tidigare har Finland gällande överenskommelser om skydd för investeringar med Egypten (FördrS 3/1982), Kina (FördrS 4/1986), Sri Lanka (FördrS 54/1987), Malaysia (FördrS 79/1987), Ungern (FördrS 20/1989), Ryssland (ingånget med Sovjetunionen, FördrS 58/1991, protokoll om ändring FördrS 57/1999), Tjeckien (ingånget med Tjeckiska och Slovakiska Federativa Republiken, FördrS 73/1991), Estland (FördrS 104/1992), Lettland (FördrS 5/1993), Rumänien (FördrS 121/1992), Litauen (FördrS 119/1992), Uzbekistan (FördrS 74/1993), Ukraina (FördrS 6/1994), Vitryssland (FördrS 89/1994), Turkiet (FördrS 29/1995), Chile (FördrS 23/1996), Vietnam (FördrS 27/1996), Argentina (FördrS 21/1996), Republiken Korea (FördrS 25/1996), Thailand (FördrS 35/1996), Slovakien (ingånget med Tjeckiska och Slovakiska Federativa Republiken, FördrS 37/1996), Peru (FördrS 33/1996), Förenade Arabemiraten (FördrS 22/1997), Kuwait (FördrS 32/1997), Indonesien (FördrS 34/1997), Moldova (FördrS 42/1997), Kazakstan (FördrS 20/1998) Polen (FördrS 28/1998), Albanien (FördrS 16/1999), Oman (FördrS 18/1999), Bulgarien (FördrS 50/1999), Filippinerna (FördrS 52/1999), Libanon (FördrS 4/2000), Slovenien (FördrS 37/2000), Mexiko (FördrS 54/2000) och Republiken Sydafrika (FördrS 8/2001).

2. Propositionens mål och de viktiga förslagen

Bestämmelserna i överenskommelsen syftar närmast till att minska möjligheterna att behandla företagets investeringar godtyck-

ligt samt till att göra investeringsmiljön i mållandet mer förutsägbar. Genom överenskommelsen strävar man efter att minska den politiska länderrisk som ansluter sig till utländska investeringar, och därigenom sänka investeringströskeln för företagen. Överenskommelsen har även en sänkande effekt på finansieringskostnaderna för utländska investeringar.

I överenskommelsen definieras begreppen investerare och investering samt överenskommelsens geografiska tillämpningsområde. Genom överenskommelsen främjas investeringar allmänt och skyddas investeringar som gjorts i landet.

Enligt överenskommelsen skall vardera avtalsslutande parten på sitt territorium medge investeringar som görs av den andra avtalsslutande partens investerare en rättvis och skälig behandling samt fullt skydd och full säkerhet. På dylika investeringar skall tillämpas minst lika förmånlig behandling som den som tillämpas på investeringar gjorda av egna investerare eller av tredje länders investerare, beroende på vilken behandling som är förmånligare för investeraren.

Investeringar som avses i överenskommelsen kan nationaliseras, exproprieras eller annars omhändertas, men endast på icke-diskriminerande basis och i allmänt intresse. En dylik åtgärd kan vidtas endast mot direkt, tillräcklig och faktisk ersättning och med iakttagande av lagliga tillvägagångssätt.

Investeringsförluster som orsakas av krig, väpnade konflikter, nödlägen eller motsvarande händelser skall gottgöras eller ersättas till minst samma nivå som gottgörelse som medges parternas egna investerare eller investerare från något tredje land.

Överenskommelsen möjliggör omedelbar överföringsfrihet i konvertibel valuta för tillgångar i fråga om både löpande betalningar och kapitalöverföringar.

I överenskommelsen ingår bestämmelser om skiljeförfarande vid domstol och internationellt skiljeförfarande för den händelse att det uppstår tvister mellan en investerare och en avtalsslutande part. Tvister mellan de avtalsslutande parterna om tolkningen och tillämpningen av överenskommelsen skall avgöras i en internationell skiljedomstol som inrättas särskilt för varje enskilt fall.

I propositionen ingår ett förslag till blankettlag, genom vilken de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen införs.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

Propositionen har inte några direkta stats-ekonomiska verkningar. Genom propositionen strävar man efter att främja finska företags internationalisering genom att skapa gynnsamma och tryggade förutsättningar för deras investeringsverksamhet i det andra avtalsslutande landet.

4. Beredningen av överenskommelsen

Avsikten var att förhandlingar om överenskommelsen med Makedonien om skydd för investeringar skulle inledas i Helsingfors redan i början av år 1999. Kosovokrisen ledde emellertid till ett avbrott i förhandlingsförbe-

redelserna och det var möjligt att återgå till dem först i slutet av året. Förhandlingarna fördes i Helsingfors den 31 januari—3 februari 2000 utgående från Finlands modellöverenskommelse, som hade överlämnats till Makedonien. Förhandlingarna avslutades med att avtalstexten paraferades den 3 februari 2000. Utrikesministeriet begärde med tanke på godkännandet av överenskommelsen utlåtanden av finansministeriet, handels- och industriministeriet, arbetsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Finlands Bank, Finnvera Abp, Invest In Finland Bureau, Centralhandelskammaren, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund, Kemiindustrin KI rf, Skogsindustrin rf och Metallindustrins Centralförbund.

Överenskommelsen undertecknades på ministernivå i Skopje den 25 januari 2001 i samband med utrikeshandelsminister Kimmo Sasis besök. För Makedoniens del undertecknades överenskommelsen av finansminister Nikola Gruevski.

DETALJMOTIVERING

1. Överenskommelsens innehåll

Artikel 1. I artikeln definieras de i överenskommelsen använda begreppen investering, investerare, avkastning och avtalsslutande parts territorium. Av artikelns ordalydelse framgår att investeringar som görs av dotterbolag i tredje land inte omfattas av överenskommelsen.

Artikel 2. Vardera avtalsslutande parten förbinder sig att främja investeringar som gjorts av den andra avtalsslutande partens investerare samt att skydda investeringar som gjorts på dess territorium av den andra avtalsslutande parten och att medge dem en rättvis behandling samt fullt och kontinuerligt skydd samt full och kontinuerlig säkerhet. Investeringarna och affärsverksamhet som ansluter därtill får inte från värdstatens sida utsättas för oskäliga eller diskriminerande åtgärder.

Artikel 3. I artikeln förbinder sig vardera avtalsslutande parten att se till att dess lagar, bestämmelser på lägre nivå och myndighetsbeslut som kan inverka på tillämpningen av överenskommelsen offentligen tillhandahålls.

Artikel 4. Artikeln förpliktar värdparten att garantera investeringar som görs av den andra avtalsslutande partens investerare och avkastningen på dem en minst lika förmånlig behandling som den som den beviljar investeringar gjorda av egna investerare eller investerare från något tredje land. Kravet på förmånlig behandling gäller även den andra avtalsslutande partens investerare, när det är fråga om utvidgandet, administrationen, upprätthållandet, användningen, utnyttjandet eller försäljningen av investeringar.

Värdparten får inte på sitt territorium rikta mot investeringar som gjorts av den andra avtalsslutande partens investerare några sådana prestationskrav genom vilka man ingriper i affärsverksamheten t.ex. genom att utfärda bestämmelser om anskaffning av råmaterial samt framställning av produkter, produktion och distribution.

Artikel 5. I artikeln bestäms om undantag från den mest gynnsamma behandlingen som är huvudregeln. Bl.a. utesluts regionala ekonomiska organisationer och tullunioner från

överenskommelsens tillämpningsområde så, att de fördelar som följer av dem inte behöver utsträckas till att gälla den andra avtalsslutande partens investerare. Från överenskommelsens tillämpningsområde utesluts också sådana förmåner som följer av internationella skatteavtal samt multilaterala investeringsavtal.

Artikel 6. För nationalisering eller expropriering av egendom ställs strängare villkor än vad som är brukligt i nationell lagstiftning. Sådana åtgärder skall kunna vidtas bara i allmänt intresse och på icke-diskriminerande basis. Ersättningen skall vara direkt, tillräcklig och faktisk och den skall motsvara den exproprierade investeringens skäliga marknadsvärde. Ersättningen omfattar ränta enligt den kommersiella marknadsräntan för den berörda valutan fram till betalningsdagen. En investerare vars investeringar exproprieras har rätt att snabbt bestrida expropriationsbeslutet vid domstol eller annan behörig myndighet i värdlandet.

Artikel 7. I artikeln ingår bestämmelser med tanke på den situationen att investeringar som gjorts av en avtalsslutande parts investerare förorsakas förluster till följd av krig, uppror, nationellt nödläge, revolt eller någon annan motsvarande händelse. Om den avtalsslutande parten i värdlandet på grund av händelsen betalar ersättningar till investerare, skall den andra avtalsslutande partens investerare behandlas minst lika förmånligt som värdlandets egna eller ett tredje lands investerare.

Värdlandet är dock enligt stycke 2 under vissa tilläggsförutsättningar direkt ansvarig för sådan skada som den andra avtalsslutande partens investerare lidit p.g.a. att värdlandets trupper eller myndigheter lagt beslag på eller förstört deras egendom. Ersättningen skall vara direkt, tillräcklig och faktisk.

Artikel 8. I överenskommelsen garanteras fri överföringsrätt för kapital, avkastning, räntor, betalningar, ersättningar och utländska anställdas inkomster. Överföringarna skall göras utan dröjsmål i en fritt konvertibel valuta enligt mållandets gällande växelkurs. I artikeln bestäms också om fastställandet av gängse kurs i undantagsfall.

Artikel 9. Om en avtalsslutande part eller ett organ som den utsett har beviljat en garanti eller annan motsvarande förbindelse för en investering på den andra avtalsslutande partens territorium och på dessa grunder blivit ersättningskyldig, övergår alla rättigheter som hänför sig till denna investering till den förstnämnda, dvs. den betalningsskyldiga avtalsslutande parten. Parten kan, antingen själv eller genom ett organ som den utsett, utöva dessa rättigheter i samma utsträckning som den ursprungliga investeraren.

Artikel 10. Enligt artikeln förhandlar de avtalsslutande parterna tidvis om sådana frågor som gäller verkställigheten och tillämpningen av överenskommelsen.

Artikel 11. I artikeln bestäms om förfarandet vid lösning av tvister mellan en avtalsslutande part och en investerare från den andra avtalsslutande parten. I början av artikeln konstateras att tvister bör lösas genom förlikning mellan parterna. Om en tvist inte har avgjorts genom förlikning inom tre månader kan investeraren ta upp tvisten i en behörig domstol i värdlandet eller hänskjuta den till skiljeförfarande. Valet är slutgiltigt dock med det undantaget att en tvist som det inte meddelats något avgörande i kan hänskjutas från nationell domstol till skiljeförfarande.

En investerare som tyr sig till skiljeförfarande har tre alternativ som delvis utesluter varandra: a) det internationella centralorganet för biläggande av investeringstvister (ICSID) b) skiljeförfarande i enlighet med ovan nämnda centralorgans extraordinära arrangemang eller c) en ad hoc-skiljedomstol som grundar sig på de regler som antagits av Förenta Nationernas kommission för internationell handelsrätt (UNCITRAL). Om endast den ena av de avtalsslutande parterna är avtalspart i ICSID-konventionen kan tvisten hänskjutas till skiljeförfarande i enlighet med centralorganets extraordinära arrangemang.

De avtalsslutande parterna förbinder sig att inte i något skede av skiljeförfarandet hävda att en investerare erhållit gottgörelse för skada på basis av en försäkring. Artikeln är till sin natur processrättslig och tryggar investerarens ställning vid tvister med en avtalsslutande part.

De avtalsslutande staterna godkänner oåterkalleligen de i artikeln fastställda domsto-

larnas behörighet i tvister om investeringar. De erkänner även att domarna är slutgiltiga och bindande samt deras verkställbarhet enligt nationell lagstiftning.

Artikel 12. Denna artikel gäller sådana tvister mellan de avtalsslutande parterna, dvs. regeringarna, om tolkningen och tillämpningen av överenskommelsen som enligt stycke 1 i artikeln i mån av möjlighet skall lösas på diplomatisk väg. Om en lösning i tvisten likväl inte uppnås inom sex månader, kan enligt stycke 2 någondera av de avtalsslutande parterna hänskjuta tvisten till en ad hoc-skiljedomstol.

Bestämmelser om bildande av en skiljedomstol samt om dess sammansättning och förfaringssätt ingår i stycke 3—6 i artikeln.

Artikel 13. Enligt denna artikel förbinder sig de avtalsslutande parterna att i överensstämmelse med sin lagstiftning bevilja de tillstånd som ansluter sig till investeringarna, uppehålls- och arbetstillstånd för personal i nyckelställning och deras familjemedlemmar inbegripna.

Artikel 14. Investeringar som gjorts av en avtalsslutande parts investerare garanteras i jämförelse med bestämmelserna i denna överenskommelse bättre rättigheter när han enligt förpliktelse i nationell eller internationell lagstiftning är berättigad därtill. Vardera avtalsslutande parten skall iaktta andra förpliktelser som den eventuellt har i fråga om en enskild investering som gjorts av en investerare från den andra avtalsslutande parten.

Artikel 15. Enligt artikeln tillämpas bestämmelserna i överenskommelsen på alla investeringar som gjorts före denna överenskommelses ikraftträdande eller därefter. Där emot tillämpas de inte på tvister som har uppkommit eller anspråk som har avgjorts före överenskommelsens ikraftträdande.

Artikel 16. Artikeln innehåller de sedvanliga slutbestämmelserna om ikraftträdande och uppsägning av överenskommelsen. Överenskommelsen träder i kraft trettio dagar efter den dag då parterna har meddelat varandra att de nationella rättsliga villkoren för ikraftträdandet har uppfyllts.

Överenskommelsen är i kraft tjugo år och efter det alltid i perioder om tjugo år, om inte överenskommelsen sagts upp av någondera

parten minst tolv månader innan den ursprungliga eller fortsatta giltighetstiden upphört. Den s.k. skyddstiden efter uppsägning är också tjugo år.

2. Lagförslag

Lag om ikraftträdande av de till området för lagstiftningen hörande bestämmelserna i överenskommelsen med Makedonien om främjande av och skydd för investeringar

I 95 § 1 mom. grundlagen förutsätts att sådana bestämmelser i internationella förpliktelser som hör till området för lagstiftningen nationellt sätts i kraft genom en särskild lag.

Propositionen innehåller ett förslag till blankettlag.

1 §. Genom 1 § i lagförslaget sätts överenskommelsens till området för lagstiftningen hörande bestämmelser i kraft.

2 §. Närmare bestämmelser kan ges genom förordning av republikens president.

3 §. Om ikraftträdandet bestäms genom förordning av republikens president. Lagen avses träda i kraft samtidigt som överenskommelsen.

3. Ikraftträdande

Överenskommelsen träder i kraft trettio dagar efter den dag då de avtalsslutande parterna har meddelat varandra att de konstitutionella villkoren för ikraftträdandet har uppfyllts. Det i propositionen ingående förslaget till lag om ikraftträdande avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president samtidigt som överenskommelsen.

4. Behovet av riksdagens samtycke

Enligt 94 § 1 mom. grundlagen godkänner riksdagen fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis skall en bestämmelse anses höra till området för lagstiftningen om den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller

rättighet som är skyddad i grundlagen, om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, om den sak som bestämmelsen gäller är sådan att om den enligt grundlagen skall föreskrivas i lag eller om det finns lagbestämmelser om den sak som bestämmelsen gäller eller om det enligt rådande uppfattning i Finland skall lagstiftas om saken. Enligt grundlagsutskottet hör en bestämmelse om en internationell förpliktelse på dessa grunder till området för lagstiftningen oavsett om den strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11/2000 rd och GrUU 12/2000 rd).

I artikel 1 i överenskommelsen definieras de begrepp som använts i överenskommelsen. De bestämmelser som indirekt påverkar innehållet i och tillämpningen av de materiella bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen hör till området för lagstiftningen. Bestämmelserna i artikel 1 i överenskommelsen hör till området för lagstiftningen och förutsätter riksdagens samtycke.

Enligt artikel 6 i överenskommelsen får en avtalsslutande part expropriera investeringar som gjorts av den andra avtalsslutande partens investerare endast på villkor som närmare bestäms i artikeln. I artikeln ingår dessutom bestämmelser om ersättningar som betalas med anledning av en dylik åtgärd och om räntor som hänför sig till dessa ersättningar. Enligt 15 § grundlagen är vars och ens egendom tryggad och angående expropriation av egendom för allmänt behov mot full ersättning bestäms genom lag. Därtill kan de ovan nämnda bestämmelserna i artikeln om betalning av ersättningar delvis stå i strid med expropriationslagstiftningen. Bestämmelserna i artikel 5 i överenskommelsen hör till området för lagstiftningen.

Enligt stycke 2 i artikel 7 i överenskommelsen har en avtalsslutande part på vissa villkor ett omedelbart ansvar för en skada som dess väpnade styrkor eller myndigheter har förorsakat genom att lägga beslag på eller förstöra en sådan investering eller en del av den som en investerare från den andra avtalsslutande parten har gjort. Enligt 37 § 1 mom. beredskapslagen (198/2000) betalas full ersättning till den som lidit skada med anledning av åtgärder som vidtagits med stöd av

lagen. Enligt 2 mom. i paragrafen skall dock endast en skälig ersättning betalas, om skadan med beaktande av den skadelidandes förmögenhetsförhållanden och andra omständigheter skall anses vara liten eller om stats- eller samhällsekonomiska skäl på grund av skadornas stora mängd oundgängligen kräver det. Bestämmelserna i artikel 7 i överenskommelsen tillsammans med bestämmelserna i artikel 6 kan stå i strid med bestämmelserna om ersättningar i beredskapslagen eller kan åtminstone, med begränsning av statsrådets prövning, påverka det sätt på vilket bestämmelserna i beredskapslagen tillämpas. Bestämmelserna hör därför till området för lagstiftningen.

I artikel 11 i överenskommelsen bestäms om det förfarande som skall iakttas i fråga om tvister mellan en investerare och en avtalsslutande part. De avtalsslutande parterna godkänner utöver sina egna domstolar även skiljedomstolarnas behörighet i fråga om tvister som gäller investeringar. Skiljedomarna är slutgiltiga och bindande. Vid ett sådant skiljeförfarande som avses i artikeln kan på ett sätt som är bindande för Finland bli fastställt på vilket sätt en viss bestämmelse i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen skall tolkas. Bestämmelserna i artikel 9 i överenskommelsen hör till området för lagstiftningen.

Enligt artikel 12 i överenskommelsen kan sådana tvister mellan de avtalsslutande parterna som gäller tolkningen och tillämpningen av överenskommelsen avgöras vid ett särskilt skiljeförfarande. En skiljedomstols beslut är bindande och kan gälla frågor som i Finland hör till området för lagstiftningen.

Vid det skiljeförfarande som avses i artikeln kan det på ett sätt som för Finland är bindande bli fastställt på vilket sätt en viss sådan bestämmelse i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen skall tolkas. En sådan juridiskt bindande tolkning kan anses i viss mån beröra även statens suveränitet och höra till området för lagstiftningen.

I det avsnitt som behandlar nuläget i den allmänna motiveringen har Finlands gällande överenskommelser om skydd för investeringar räknats upp. Lagarna om ikraftträdande av de till området för lagstiftningen hörande bestämmelserna i alla överenskommelser har stiftats i normal lagstiftningsordning. Den överenskommelse med Makedonien om främjande av och skydd för investeringar som nu behandlas avviker inte i fråga om lagstiftningsmässigt sett viktiga punkter från gällande överenskommelser. Det lagförslag som ingår i propositionen kan således godkännas i normal lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § grundlagen föreslås

att Riksdagen godkänner den i Skopje den 25 januari 2001 mellan Finlands regering och Makedoniens regering ingångna överenskommelsen om främjande av och skydd för investeringar.

Eftersom överenskommelsen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lagförslagen

Lag

om ikraftträdande av de till området för lagstiftningen hörande bestämmelserna i överenskommelsen med Makedonien om främjande av och skydd för investeringar

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser i den i Skopje den 25 januari 2001 mellan Finlands regering och Makedoniens regering ingångna överenskommelsen om främjande av och skydd för investeringar, vilka hör till området för lagstiftningen, gäller som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag får utfärdas genom förordning av republikens president.

3 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 27 april 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Utrikesminister *Erkki Tuomioja*

(Översättning)

ÖVERENSKOMMELSE

MELLAN FINLANDS REGERING OCH MAKEDONIENS REGERING OM FRÄMJANDE AV OCH SKYDD FÖR INVESTERINGAR

Finlands regering och Makedoniens regering, nedan "de avtalsslutande parterna",

som är medvetna om behovet av att skydda investeringar som gjorts av en avtalsslutande parts investerare på den andra avtalsslutande partens territorium på icke-diskriminerande basis,

som vill öka det ekonomiska samarbetet mellan de avtalsslutande parterna i fråga om sådana investeringar som de avtalsslutande parternas medborgare och företag har gjort på den andra avtalsslutande partens territorium,

som är medvetna om att en överenskommelse om den behandling som skall medges sådana investeringar främjar överföring av privat kapital och de avtalsslutande parternas ekonomiska utveckling,

som är överens om att fasta ramar för investeringar främjar en så effektiv användning som möjligt av de ekonomiska resurserna och förbättrar levnadsstandarden,

som är medvetna om att utvecklandet av ekonomiska kontakter och affärskontakter kan främja respekterandet av internationellt erkända rättigheter som hänför sig till arbetslivet, och

som är överens om att dessa mål kan nås utan att avkall ges på de krav som anknyter till allmänt tillämpliga åtgärder beträffande hälsan, säkerheten och miljön, och

som har beslutat att ingå en överenskommelse om främjande av och skydd för investeringar,

har kommit överens om följande:

AGREEMENT BETWEEN

THE GOVERNMENT OF FINLAND AND THE MACEDONIAN GOVERNMENT ON THE PROMOTION AND PROTECTION OF INVESTMENTS

The Government of Finland and the Macedonian Government hereinafter referred to as the "Contracting Parties",

RECOGNISING the need to protect investments of the investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party on a non-discriminatory basis;

DESIRING to promote greater economic co-operation between them, with respect to investment by nationals and companies of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party;

RECOGNISING that agreement upon the treatment to be accorded such investment will stimulate the flow of private capital and the economic development of the Contracting Parties;

AGREEING that a stable framework for investment will contribute to maximising the effective utilisation of economic resources and improve living standards;

RECOGNISING that the development of economic and business ties can promote respect for internationally recognised labour rights;

AGREEING that these objectives can be achieved without relaxing health, safety and environmental measures of general application; and

Having resolved to conclude an Agreement concerning the promotion and protection of investments;

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Artikel 1

Definitioner

Vid tillämpningen av denna överenskommelse avses följande:

1. Begreppet "investering" omfattar alla slag av tillgångar som har etablerats eller anskaffats av investerare från en avtalsslutande part på den andra avtalsslutande partens territorium i enlighet med den sistnämnda avtalsslutande partens lagar och bestämmelser, inklusive i synnerhet, men inte uteslutande,

a) lös och fast egendom eller äganderätter, såsom inteckning, pant, hyres- och arrende-rätt, nyttjanderätt samt andra motsvarande rättigheter,

b) aktier, masskuldebrev eller andra andelar i företag,

c) fordran på penningar eller rätt till prestationer av ekonomiskt värde,

d) immateriella rättigheter, såsom patent, upphovsrätt, varumärken, industriella mönsterrättigheter, firmor och geografiska beteckningar samt tekniska processer, know-how och goodwill, och

e) koncessioner som baserar sig på lag, förvaltningsåtgärder eller avtal som ingåtts med behörig myndighet, däri inbegripet tillstånd att prospektera, ta i bruk, utvinna eller exploatera naturtillgångar.

Förändringar i den form i vilken tillgångar investeras eller återinvesteras påverkar inte tillgångarnas karaktär av investeringar.

2. Begreppet "investerare" avser:

a) fysiska personer som är medborgare i någondera av de avtalsslutande parterna i enlighet med dennas lagstiftning, eller

b) juridiska personer, t.ex. bolag, allmännyttiga inrättningar eller organisationer som har bildats eller etablerats i enlighet med en avtalsslutande parts lagar och bestämmelser och som har sitt säte inom den ifrågavarande avtalsslutande partens jurisdiktion, oberoende av om deras syfte är att inbringa ekonomisk vinst och om deras ansvar har begränsats eller inte.

3. Begreppet "avkastning" avser de penningbelopp som erhållits genom investeringen och omfattar i synnerhet, men inte

Article 1

Definitions

For the purpose of this Agreement:

1. The term "Investment" means every kind of asset established or acquired by an investor of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party in accordance with the laws and regulations of the latter Contracting Party including, in particular, though not exclusively:

a) movable and immovable property or any property rights such as mortgages, pledges, leases, usufruct and similar rights;

b) shares in and stocks and debentures of a company or any other form of participation in a company;

c) claims to money or rights to performance having an economic value;

d) intellectual property rights, such as patents, copyrights, trade marks, industrial designs, business names and geographical indications, as well as technical processes, know-how and goodwill; and

e) concessions conferred by law, by administrative act or under a contract by a competent authority, including concessions to search for, develop, extract or exploit natural resources.

Any change in the form in which assets are invested or reinvested does not affect their character as investments.

2. The term "Investor" means

a) any natural person who is a national of either Contracting Party in accordance with its laws; or

b) any legal entity such as company, institution or organisation, incorporated or constituted in accordance with the laws and regulations of one of the Contracting Parties and having its seat within the jurisdiction of that Contracting Party, irrespective of whether or not for profit and whether its liabilities are limited or not.

3. The term "Returns" means the amounts yielded by investments and in particular, though not exclusively, shall include prof-

uteslutande, vinster, dividender, räntor, royaltyer, vinst av överlåtelse av egendom, förvaltningsersättningar, licensavgifter och andra motsvarande prestationer som hänförs till investeringen.

Återinvesterad avkastning behandlas på samma sätt som en ursprunglig investering.

4. Begreppet "territorium" avser

a) med avseende på den finska parten till staten Finland hörande landområden, inre territorialvatten och territorialhav och luftområdet ovanför dem samt havszonerna utanför territorialhavet, inbegripet havsbotten och dess inre, över vilka staten Finland i enlighet med gällande nationell och internationell rätt utövar suveräna rättigheter eller jurisdiktion beträffande undersökningen och utnyttjandet av naturtillgångarna i dessa områden.

b) med avseende på den makedoniska parten landområde, vatten och luftrum, i fråga om vilka den makedonska staten utövar suveräna rättigheter och jurisdiktion i enlighet med internationell rätt.

its, dividends, interest, royalties, capital gains, management fees, licence fees or other similar payments related to an investment.

Reinvested returns shall enjoy the same treatment as the original investment.

4. The term "Territory" means:

a) in respect of the Finnish Party, the land territory, internal waters and territorial sea of the State of the Contracting Party and the airspace above them, as well as the maritime zones beyond the territorial sea, including the seabed and subsoil, over which the State of that Contracting Party exercises sovereign rights or jurisdiction in accordance with its national laws in force and international law, for the purpose of exploration and exploitation of the natural resources of such areas.

b) in respect of the Macedonian Party, the land territory, water and airspace, over which the State of the Contracting Party exercises, in accordance with international law, sovereign rights and jurisdiction.

Artikel 2

Främjande av och skydd för investeringar

1. Vardera avtalsslutande parten främjar investeringar från den andra avtalsslutande partens investerare på sitt territorium och godkänner sådana investeringar i enlighet med sina lagar och bestämmelser.

2. Vardera avtalsslutande parten beviljar på sitt territorium en rättvis behandling samt fullt och kontinuerligt skydd samt full och kontinuerlig säkerhet för investeringar från den andra avtalsslutande partens investerare och avkastning från dem.

3. Ingenta avtalsslutande parten skadar på sitt territorium genom oskäliga eller diskriminerande åtgärder utvidgandet, verksamheten, administrationen, upprätthållandet, användningen, utnyttjandet och försäljningen eller annan överlåtelse av investeringar som gjorts av investerare från den andra avtalsslutande parten.

Article 2

Promotion and Protection of Investments

1. Each Contracting Party shall promote in its territory investments by investors of the other Contracting Party and shall, in accordance with its laws and regulations, admit such investments.

2. Each Contracting Party shall in its territory accord to investments and returns of investments of investors of the other Contracting Party fair and equitable treatment and full and constant protection and security.

3. Neither Contracting Party shall in its territory impair by unreasonable or discriminatory measures the expansion, operation, management, maintenance, use, enjoyment and sale or other disposition of investments of investors of the other Contracting Party.

Artikel 3

Öppenhetsprincipen

Vardera avtalsslutande parten skall utan dröjsmål publicera eller annars offentligen tillhandahålla sina allmänt tillämpliga lagar, bestämmelser och domstolsbeslut samt internationella överenskommelser som kan inverka på sådana investeringar som den andra avtalsslutande partens investerare gjort.

Artikel 4

Behandling av investeringar

1. Investeringar som investerare från de avtalsslutande parterna gör på den andra avtalsslutande partens territorium eller avkastning av dem skall medges en behandling som är lika förmånlig som den som den sistnämnda avtalsslutande parten medger sina egna investerares investeringar eller investeringar som gjorts av investerare från tredje land och avkastning av dem, beroende på vilken behandling som är förmånligare för investeraren.

2. En avtalsslutande part skall beträffande administrationen, upprätthållandet, användningen, utnyttjandet eller försäljningen av investeringar medge investerare från den andra avtalsslutande parten en behandling som är lika förmånlig som den som parten medger sina egna investerare eller investerare från tredje land, beroende på vilken behandling som är förmånligare för investeraren.

3. Ingendera avtalsslutande parten skall på sitt territorium mot investeringar som gjorts av den andra avtalsslutande partens investerare vidta tvingande åtgärder beträffande anskaffning av material, produktionsmedel, verksamhet, transporter eller marknadsföring av produkter, eller andra motsvarande åtgärder som har oskäligen eller diskriminerande verkningar.

Artikel 5

Undantag

Bestämmelserna i denna överenskommelse skall inte anses förplikta en avtalsslutande

Article 3

Transparency

Each Contracting Party shall promptly publish, or otherwise make publicly available, its laws, regulations and judicial decisions of general application as well as international agreements which may affect the investments of investors of the other Contracting Party.

Article 4

Treatment of Investments

1. Investments made by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party, or returns related thereto, shall be accorded treatment which is not less favourable than that which the latter Contracting Party accords to the investments and returns made by its own investors or by investors of any third state, whichever is the more favourable to the investor.

2. Investors of one Contracting Party shall be accorded by the other Contracting Party, as regards the management, maintenance, use, enjoyment or disposal of their investments, treatment which is not less favourable than the latter Contracting Party accords its own investors or to investors of any third state, whichever is the more favourable to the investor.

3. Each Contracting Party shall in its territory not impose mandatory measures on investments by investors of the other Contracting Party concerning purchase of materials, means of production, operation, transport, marketing of its products or similar measures having unreasonable or discriminatory effects.

Article 5

Exceptions

The provisions of this Agreement shall not be construed so as to oblige one Con-

de part att medge den andra avtalsslutande partens investerare eller dessas investeringar fördelar av en behandling, en preferens eller ett privilegium med stöd av

a) existerande eller framtida frihandelsområden, tullunioner, gemensamma marknader, ekonomiska unioner eller motsvarande överenskommelser om ekonomisk integration, som någöndera avtalsslutande parten är eller kan bli part i,

b) en sådan internationell överenskommelse eller ett sådant internationellt arrangemang som helt eller huvudsakligen hänför sig till beskattning,

c) en multilateral konvention eller överenskommelse som helt eller huvudsakligen hänför sig till investeringar.

Artikel 6

Expropriation

1. Investeringar som gjorts av investerare från den ena avtalsslutande parten på den andra avtalsslutande partens territorium varken exproprieras, nationaliseras eller görs till föremål för andra direkta eller indirekta åtgärder med motsvarande effekt som expropriation eller nationalisering (nedan "expropriation"), om inte åtgärden vidtas i allmänt intresse, på icke-diskriminerande basis, med iakttagande av vederbörligt rättsligt förfarande och mot betalning av direkt, tillräcklig och faktisk ersättning.

2. En sådan ersättning skall motsvara den exproprierade investeringens skäligena marknadsvärde omedelbart före expropriationen eller innan expropriationen blev allmänt känd, beroende på vilken tidpunkt som är tidigare. Ersättningen omfattar ränta enligt den kommersiella marknadsräntan för den berörda valutans del från det datum då de exproprierade tillgångarna gick förlorade till betalningsdagen.

3. En investerare vars investeringar exproprieras har rätt att utan dröjsmål få sitt ärende behandlat av en judiciell myndighet eller andra behöriga myndigheter hos den berörda avtalsslutande parten samt rätt att få sina investeringars värde bestämt i enlighet med principerna i denna artikel.

tracting Party to extend to the investors or investments by investors of the other Contracting Party the benefit of any treatment, preference or privilege by virtue of:

a) any existing or future free trade area, customs union, common market, economic union or other similar economic integration agreement to which one of the Contracting Parties is or may become a party,

b) any international agreement or arrangement relating wholly or mainly to taxation, or

c) any multilateral convention or treaty relating wholly or mainly to investments.

Article 6

Expropriation

1. Investments by investors of a Contracting Party in the territory of the other Contracting Party shall not be expropriated, nationalised or subjected to any other measures, direct or indirect, having effect equivalent to expropriation or nationalisation (hereinafter referred to as "expropriation") except for a public interest, on a non-discriminatory basis, under due process of law and against prompt, adequate and effective compensation.

2. Such compensation shall amount to the fair market value of the expropriated investment at the time immediately before the expropriation was taken or became public knowledge, whichever is earlier. Compensation shall include interest at a commercial rate established on a market basis for the currency in question from the date of dispossession of the expropriated property until the date of actual payment.

3. The investor whose investments are expropriated, shall have the right to prompt review by a judicial or other competent authority of that Contracting Party of its case and of valuation of its investments in accordance with the principles set out in this Article.

Artikel 7

Ersättning av förluster

1. Den ena avtalsslutande parten skall medge investerare från den andra avtalsslutande parten, vars investeringar på den berörda avtalsslutande partens territorium förorsakas förlust till följd av krig eller annan väpnad konflikt, nationellt nödläge, uppror, revolt eller upplopp på territoriet, i fråga om restitution, gottgörelse, ersättning eller andra arrangemang en behandling som är lika förmånlig som den som parten medger sina egna investerare eller investerare från tredje land, beroende på vad som enligt investeraren är förmånligare för denne.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av stycke 1 i denna artikel skall den ena avtalsslutande partens investerare som i en sådan situation som avses i stycket lider förluster på den andra avtalsslutande partens territorium till följd av

a) att den sistnämnda avtalsslutande partens väpnade styrkor eller myndigheter har lagt beslag på deras investering eller en del av den, eller

b) att den sistnämnda avtalsslutande partens väpnade styrkor eller myndigheter har förstört deras investering eller en del av den, när detta inte har berott på stridssituationer eller varit nödvändigt för situationen

av den sistnämnda avtalsslutande parten medges restitution eller ersättning som i vardera fallet skall vara direkt, tillräcklig och faktisk.

3. Investerare vilkas investeringar förorsakas förluster enligt stycke 2 i denna artikel har rätt att utan dröjsmål få sitt fall behandlat av de judiciella myndigheterna eller andra behöriga myndigheter hos den berörda avtalsslutande parten samt rätt att få sina investeringars värde bestämt enligt principerna i stycke 2 i denna artikel.

Artikel 8

Fria överföringar

1. Vardera avtalsslutande parten skall säkerställa att investerare från den andra av-

Article 7

Compensation for Losses

1. Investors of one Contracting Party whose investments in the territory of the other Contracting Party suffer losses owing to war or other armed conflict, a state of national emergency, revolt, insurrection or riot in the territory of the latter Contracting Party, shall be accorded by the latter Contracting Party, treatment, as regards restitution, indemnification, compensation or other settlement, no less favourable than that which the latter Contracting Party accords to its own investors or investors of any third state, whichever, according to the investor, is the more favourable to him.

2. Without prejudice to paragraph 1 of this Article, investors of one Contracting Party who, in any of the situations referred to in that paragraph, suffer losses in the territory of the other Contracting Party resulting from:

a) requisitioning of its investment or a part thereof by the latter's armed forces or authorities, or

b) destruction of its investment or a part thereof by the latter's armed forces or authorities, which was not caused in combat action or was not required by the necessity of the situation,

shall be accorded by the latter Contracting Party restitution or compensation which in either case shall be prompt, adequate and effective.

3. Investors whose investments suffer losses in accordance to paragraph 2 of this Article, shall have the right to prompt review by a judicial or other competent authority of that Contracting Party of its case and of valuation of its investments in accordance with the principles set out in paragraph 2 of this Article.

Article 8

Free Transfer

1. Each Contracting Party shall ensure to investors of the other Contracting Party the

talsslutande parten har rätt till fri överföring av investeringar till och från sitt territorium. Överföringsbetalningar som hänför sig till investeringar skall särskilt omfatta, men inte uteslutande

a) grundkapital samt ytterligare belopp som är avsedda för upprätthållande eller utvidgande av en investering,

b) avkastning,

c) inkomster på grund av en total eller partiell försäljning eller realisering av en investering,

d) belopp för betalning av omkostnader till följd av investeringens verksamhet, såsom återbetalning av lån och andra motsvarande kostnader,

e) ersättningar betalda enligt artiklarna 6 och 7 i denna överenskommelse,

f) betalningar till följd av biläggandet av tvister,

g) löner och andra arvoden till personal som anställts från utlandet och arbetar i avslutning till en investering.

2. Vardera avtalsslutande parten skall också säkerställa att överföringar enligt stycke 1 i denna överenskommelse verkställs utan begränsningar och utan dröjsmål i en fritt konvertibel valuta enligt den marknadskurs som gäller den dag då överföringen görs. Om marknadskurs saknas skall den växelkurs som tillämpas i mån av möjlighet motsvara den växelkurs som senast har använts för konvertering av de berörda valutorna till särskilda dragningsränter.

Artikel 9

Substitution

Om en avtalsslutande part eller ett organ som den utsett erlägger en betalning på grundval av ett avtal, en garanti eller ett försäkringsavtal som gäller sådant ersättningsansvar som ansluter sig till en investering på den andra avtalsslutande partens territorium, skall den sistnämnda avtalsslutande parten godkänna att investerarens rättigheter och anspråk övergår till den förstnämnda avtalsslutande parten eller ett organ som den utsett så att den förstnämnda av-

free transfer, into and out of its territory, of their investments. Transfer payments related to investments shall include in particular, though not exclusively:

a) principal and additional amounts to maintain or increase the investment;

b) returns;

c) proceeds obtained from the total or partial sale or liquidation of an investment;

d) amounts required for payment of expenses which arise from the operation of the investment, such as loans repayments or other similar expenses;

e) compensation payable pursuant to Articles 6 and 7;

f) payments arising out of the settlement of a dispute;

g) earnings and other remuneration of personnel engaged from abroad working in connection with an investment.

2. Each Contracting Party shall further ensure, that transfers referred to in paragraph 1 of this Article shall be made without any restriction or delay in a freely convertible currency and at the prevailing market rate of exchange applicable on the date of transfer. If a market rate is unavailable, the rate to be used shall be the most recent exchange rate for conversions of the currencies concerned into Special Drawing Rights, if applicable.

Article 9

Subrogation

If a Contracting Party or its designated agency makes a payment under an indemnity agreement, guarantee or contract of insurance given in respect of an investment of an investor in the territory of the other Contracting Party, the latter Contracting Party shall recognise the assignment of any right or claim of such investor to the former Contracting Party or its designated agency and the right of the former Contracting Party or its designated agency to exercise by virtue

talsslutande parten eller ett organ som den har utsett har rätt att utöva rättigheterna och genomföra anspråken enligt principen om substitution i samma utsträckning som den ursprungliga investeraren.

Artikel 10
Förhandlingar

De avtalsslutande parterna förhandlar sinsemellan för att behandla verkställigheten av denna överenskommelse och för att se över sådana frågor som kan föranledas av denna överenskommelse. Dessa förhandlingar förs mellan de avtalsslutande parternas behöriga myndigheter på en sådan plats och vid en sådan tidpunkt som parterna har kommit överens om på behörigt sätt.

Artikel 11

Twister mellan en investerare och en avtalsslutande part

1. Twister mellan en avtalsslutande part och en investerare från den andra avtalsslutande parten som direkt kan härledas till en investering skall avgöras på förlikningsväg mellan parterna i tvisten.

2. Om tvisten inte har avgjorts inom tre (3) månader från den dag då om den skriftligen har meddelats, kan tvisten enligt investerarens val hänskjutas

a) till behörig domstol hos den avtalsslutande part på vars territorium investeringen har gjorts, eller

b) för avgörande med hjälp av skiljeförfarande till skiljedomstolen vid Internationella centralorganet för biläggande av investeringstvister (ICSID), som upprättats genom konventionen om biläggande av investeringstvister mellan stat och medborgare i en annan stat, vilken öppnades för undertecknande i Washington den 18 mars 1965 (nedan "centralorganet"), om centralorganet står till förfogande, eller

c) till skiljeförfarande i enlighet med centralorganets extraordinära arrangemang, om endast den ena av de avtalsslutande parterna har undertecknat den konvention som avses i punkt b i denna artikel, eller

of subrogation any such right and claim to the same extent as its predecessor in title.

Article 10
Consultations

The Contracting Parties shall consult each other from time to time for reviewing the implementation of this Agreement and studying any issue that may arise from this Agreement. Such consultations shall be held between the competent authorities of the Contracting Parties at a place and at a time agreed upon through appropriate channels.

Article 11

Disputes between an Investor and a Contracting Party

1. Any dispute arising directly out of an investment between one Contracting Party and an investor of the other Contracting Party should be settled amicably between the two parties concerned.

2. If the dispute has not been settled within three (3) months, from the date at which it was raised in writing, the dispute may, at the choice of the investor, be submitted:

a) to the competent courts of the Contracting Party in whose territory the investment is made; or

b) to arbitration by the International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID), established pursuant to the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States, opened for signature at Washington on 18 March 1965 (hereinafter referred to as the "Centre"), if the Centre is available; or

c) to arbitration by the Additional Facility of the Centre, if only one of the Contracting Parties is a signatory to the Convention set out in subparagraph (b) of this Article; or

d) till en ad hoc-skiljedomstol som upprättas i enlighet med bestämmelserna om skiljeförfarande, antagna av Förenta Nationernas kommission för internationell handelsrätt (UNCITRAL), om inte parterna i tvisten kommer överens om något annat.

3. En investerare som har hänskjutit en tvist till en nationell domstol, kan dock ytterligare hänskjuta den till en sådan skiljedomstol som anges i stycke 2 punkt b—d i denna artikel, om investeraren, innan en nationell domstol har avgett dom i målet, uppger sig avstå från att fallet behandlas vid en nationell rättegång och drar bort fallet.

4. Ingendera avtalslutande parten, som är part i en tvist, kan framföra protest i något som helst skede av skiljeförfarandet eller verkställandet av skiljedomen på grundval av att den investerare som är den andra parten i tvisten på grundval av en försäkring har fått en gottgörelse som helt eller delvis täcker dennes förluster.

5. Skiljedomen skall vara slutgiltig och bindande för parterna i tvisten, och den skall verkställas enligt nationell lagstiftning.

6. Skiljedomen baserar sig på

- bestämmelserna i denna överenskommelse,
- den nationella lagstiftningen hos den avtalslutande part på vars territorium investeringen har gjorts, inbegripet det regelverk som hänför sig till den internationella civilrätten,
- reglerna för internationell rätt och allmänt godtagna principer.

Artikel 12

Tvister mellan de avtalslutande parterna

1. Tvister mellan de avtalslutande parterna om tolkningen och tillämpningen av denna överenskommelse skall om möjligt lösas på diplomatisk väg.

2. Om en tvist inte kan lösas på detta sätt inom sex (6) månader från den dag då nå-

d) to any ad hoc arbitration tribunal, which unless otherwise agreed upon by the parties to the dispute, is to be established under the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL).

3. An investor who has submitted the dispute to a national court may nevertheless have recourse to one of the arbitral tribunals mentioned in paragraphs 2 (b)—(d) of this Article if, before judgement has been delivered on the subject matter by a national court, the investor declares not to pursue the case any longer through national proceedings and withdraws the case.

4. Neither of the Contracting Parties, which is a party to a dispute, can raise an objection, at any phase of the arbitration procedure or of the execution of an arbitral award, on account of the fact that the investor, which is the opposing party of the dispute, had received an indemnification covering a part or the whole of its losses by virtue of an insurance.

5. The award shall be final and binding for the parties to the dispute and shall be executed according to national law.

6. The arbitration award shall be based on:

- the provisions of this agreement;
- the national law of the Contracting Party in whose territory the investment was made, including the rules relative to conflicts of law;
- the rules and the universally accepted principles of international law.

Article 12

Disputes between the Contracting Parties

1. Disputes between the Contracting Parties concerning the interpretation and application of this Agreement shall, as far as possible, be settled through diplomatic channels.

2. If the dispute cannot thus be settled within six (6) months, following the date on

göndera avtalsslutande parten har begärt förhandlingar, skall den på begäran av någöndera avtalsslutande parten hänskjutas till en skiljedomstol.

3. Skiljedomstolen upprättas enligt följande för varje enskilt fall. Inom två (2) månader från det att begäran om skiljeförfarande har mottagits skall vardera avtalsslutande parten utse en medlem till skiljedomstolen. Dessa två medlemmar väljer en medborgare i ett tredje land som efter godkännande av vardera avtalsslutande parten utses till ordförande för skiljedomstolen. Ordföranden utses inom fyra (4) månader från den dag då de två andra medlemmarna har utsetts.

4. Om de utnämningar som behövs inte har skett inom de tidsfrister som nämns i stycke 3 i denna artikel, kan vilken som helst av de avtalsslutande parterna, om någon annan överenskommelse saknas, be presidenten i Internationella domstolen att verkställa de behövliga utnämningarna. Om presidenten i Internationella domstolen är medborgare i någöndera avtalsslutande parten eller annars förhindrad att fullgöra uppgiften, ombeds den till tjänsteåren äldsta medlem i Internationella domstolen som inte är medborgare i någöndera avtalsslutande parten eller som inte heller på annat sätt är förhindrad att fullgöra uppgiften, att verkställa de behövliga utnämningarna.

5. Skiljedomstolen skall fatta sitt beslut med enkel röstmajoritet. Skiljedomstolens beslut är slutgiltiga och bindande för vardera avtalsslutande parten. Vardera avtalsslutande parten skall bära kostnaderna för den medlem som den utsett och för sin representation i skiljeförfarandet. Kostnaderna för ordföranden och övriga eventuella kostnader skall bäras till lika delar av vardera avtalsslutande parten. Skiljedomstolen kan fatta ett avvikande beslut beträffande fördelningen av kostnaderna. Till alla övriga delar fattar skiljedomstolen beslut om sina egna procedurregler.

6. Omtvistade frågor som avses i stycke 1 i denna artikel avgörs enligt denna överenskommelse och allmänt erkända principer för internationell rätt.

which such negotiations were requested by either Contracting Party, it shall at the request of either Contracting Party be submitted to an Arbitral Tribunal (hereinafter "Tribunal").

3. Such a Tribunal shall be constituted for each individual case in the following way. Within two (2) months of the receipt of the request for arbitration, each Contracting Party shall appoint one member of the Tribunal. Those two members shall then select a national of a third State who on approval by the two Contracting Parties shall be appointed Chairman of the Tribunal. The Chairman shall be appointed within four (4) months from the date of appointment of the other two members.

4. If within the periods specified in paragraph 3 of this Article the necessary appointments have not been made, either Contracting Party may, in the absence of any other agreement, invite the President of the International Court of Justice to make any necessary appointments. If the President is a national of either Contracting Party or is otherwise prevented from discharging the said function, the Member of the International Court of Justice next in seniority who is not a national of either Contracting Party or is not otherwise prevented from discharging the said function, shall be invited to make the necessary appointments.

5. The Tribunal shall reach its decision by a majority of votes. The decisions of the Tribunal shall be final and binding on both Contracting Parties. Each Contracting Party shall bear the costs of the member appointed by that Contracting Party and of its representation at the arbitral proceedings. Both Contracting Parties shall assume an equal share of the costs of the Chairman, as well as any other costs. The Tribunal may make a different decision regarding the sharing of the costs. In all other respects, the Tribunal shall determine its own rules of procedure.

6. Issues in dispute under paragraph 1 of this Article shall be decided in accordance with this Agreement and the generally recognised principles of international law.

Artikel 13

Tillstånd

1. Vardera avtalsslutande parten behandlar i överensstämmelse med sina lagar och bestämmelser gynnsamt tillståndsansökningar och beviljar snabbt de tillstånd som behövs på dess territorium för investeringar som görs av investerare från den andra avtalsslutande parten.

2. Vardera avtalsslutande parten beviljar i överensstämmelse med sina lagar och bestämmelser tillfälliga inrese- och uppehållstillstånd och utfärdar behövliga handlingar till sådana fysiska personer som har anställts från utlandet för att i samband med en investering som görs av en investerare från den andra avtalsslutande parten tjänstgöra som nyckelpersonal, dvs. som chefer, sakkunniga eller teknisk personal, samt beviljar sådana anställdas familjemedlemmar (make och minderåriga barn) tillfälligt inrese- och uppehållstillstånd för samma tid som de anställda i fråga.

Artikel 14

Tillämpning av andra bestämmelser

1. Om någondera avtalsslutande partens lagstiftning eller sådana förpliktelser under internationell rätt, som är i kraft eller som senare ingås mellan de avtalsslutande parterna utöver denna överenskommelse, innehåller generella eller specifika bestämmelser enligt vilka investeringar som gjorts av den andra avtalsslutande partens investerare kan medges en behandling som är förmånligare än den behandling om vilken föreskrivs i denna överenskommelse, skall sådana bestämmelser, såtillvida som de är förmånligare för investeraren, gälla före denna överenskommelse.

2. Vardera avtalsslutande parten skall iakttä de andra förpliktelser som den eventuellt har i fråga om en enskild investering som gjorts av en investerare från den andra avtalsslutande parten.

Article 13

Permits

1. Each Contracting Party shall, subject to its laws and regulations, treat favourably the applications and grant expeditiously the necessary permits required in its territory in connection with investments by investors of the other Contracting Party.

2. Each Contracting Party shall, subject to its laws and regulations, grant temporary entry and stay and provide any necessary documentation to natural persons employed from abroad as key personnel, including executives, managers, specialists or technical personnel who work in connection with an investment by an investor of the other Contracting Party, as well as grant temporary entry and stay to members of their families (spouse and minor children) for the same period as the persons employed.

Article 14

Application of other Rules

1. If the provisions of law of either Contracting Party or obligations under international law existing at present or established hereafter between the Contracting Parties in addition to this Agreement contain a regulation, whether general or specific, entitling investments made by investors of the other Contracting Party to a treatment more favourable than is provided for by this Agreement, such provisions shall, to the extent that they are more favourable to the investor, prevail over this Agreement.

2. Each Contracting Party shall observe any other obligation it may have with regard to a specific investment of an investor of the other Contracting Party.

Artikel 15

Tillämpning av överenskommelsen

Denna överenskommelse tillämpas på alla investeringar som investerare från någondera avtalsslutande parten har gjort på den andra avtalsslutande partens territorium, oberoende av om de har gjorts innan denna överenskommelse träder i kraft eller därefter, men den tillämpas inte på sådana tvister eller anspråk gällande investeringar som har uppkommit före överenskommelsens ikraftträdande.

Artikel 16

Ikraftträdande, giltighetstid och uppsägning

1. De avtalsslutande parterna meddelar varandra när deras villkor enligt statsförfattningen har uppfyllts i fråga om ikraftträdandet. Överenskommelsen träder i kraft den trettionde dagen efter den dag då det senare meddelandet har anlänt.

2. Denna överenskommelse skall vara i kraft under en tid av tjugo (20) år, och därefter på samma villkor tills någondera av de avtalsslutande parterna skriftligen underrättar den andra avtalsslutande parten om sin avsikt att säga upp överenskommelsen att gälla om tolv (12) månader.

3. I fråga om sådana investeringar som har gjorts före den dag då denna överenskommelse upphör att gälla, gäller att bestämmelserna i artiklarna 1—15 i överenskommelsen skall förbli i kraft under de följande tjugo (20) åren från sistnämnda dag.

Article 15

Application of the Agreement

This Agreement shall apply to all investments made by investors of either Contracting Party in the territory of the other Contracting Party, whether made before or after the entry into force of this Agreement, but shall not apply to any dispute or claim concerning an investment which arose before its entry into force.

Article 16

Entry into Force, Duration and Termination

1. The Contracting Parties shall notify each other when their constitutional requirements for the entry into force of this Agreement have been fulfilled. The Agreement shall enter into force on the thirtieth day following the date of receipt of the last notification.

2. This Agreement shall remain in force for a period of twenty (20) years and shall thereafter remain in force on the same terms until either Contracting Party notifies the other in writing of its intention to terminate the Agreement in twelve (12) months.

3. In respect of investment made prior to the date of termination of this Agreement the provisions of Articles 1 through 15 shall remain in force for a further period of twenty (20) years from the date of termination of this Agreement.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat denna överenskommelse.

Upprättad i Skopje den 25 januari 2001 i två originalexemplar på finska, makedoniska och engelska, vilka alla texter har samma giltighet. Om avvikelser förekommer mellan texterna skall den engelska texten gälla.

FÖR FINLANDS REGERING

FÖR MAKEDONIENS REGERING

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned representatives, duly authorised thereto, have signed the present Agreement.

Done in duplicate at Skopje on the 25th of January 2001 in the Finnish, Macedonian and English languages, all texts being equally authoritative. In case of divergence, the English text shall prevail.

FOR THE GOVERNMENT OF FINLAND

FOR THE MACEDONIAN
GOVERNMENT